Nošení roušek má formálně pouze charakter doporučení. Nové nařízení totiž odporuje zákonu a ministerstvo zdravotnictví na něj nemá právo

- CZ24 News | 16. září 2020

ČESKO: Po nařízení povinného nošení roušek ve vnitřních prostorách to ve společnosti opět vře. Oproti jaru si totiž již velká část obyvatel uvědomila, jaký je to nesmysl a že žádná rouška nikoho před koronavirem ani například virem chřipky neochrání. Propagandistické heslo, na základě kterého šil na jaře český národ roušky s odůvodněním, že moje rouška chrání tebe, a tvoje rouška chrání mě, již zkrátka neúčinkuje.

I přes změnu postoje části obyvatel ale roušky svým způsobem stále fungují – minimálně jako odvedení pozornosti od podstatných věcí, třeba proč je vyhlášena epidemie, když se počty nakažených řádově ani nepřibližují skutečným epidemiím respiračních onemocnění, které míváme běžně.

Ostatně i vládní epidemiologové, například Rastislav Maďar, již před časem připustili, že roušky mají především psychologický a signalizační efekt a říkají lidem „vezmi si roušku, ten virus je pořád tady“. Nebýt toho, nikdo by se už nebál. A kdyby se nikdo nebál, nemohlo by probíhat řízené ochlazení ekonomiky v takovém poklidu; na rozdíl třeba od USA, které jsou na hraně občanské války, Izraele, kde demonstranti obléhali dům premiéra, nebo Německa, kde neustále roste napětí a lidé masově protestují proti zdánlivě nelogickým opatřením.

Přemýšlivější občané si postupně, když pominul prvotní strach, začali klást otázku: Pokud rouška nechrání před virem toho, kdo ji nosí, tak jak může chránit toho, kdo ji nenosí? Proleze-li přece virus skrze ni dovnitř, zákonitě musí prolézt i ven. Jde o miniaturní částici genetického materiálu RNA a je zhruba tisíckrát menší než jednobuněčný organismus s názvem bakterie. Tak na co si to tady hrajeme? Navíc virus nenavštěvuje lidi pouze nosem a pusou, ale též například očními sliznicemi.

Vždycky se ale najde nějaký expert, který odůvodní to, co vrchnost potřebuje, ať už pro to má jakékoli důvody. A média zde od začátku provádějí jen svoji vlastní politiku a informují tak tendenčně, jak je zrovna potřeba. A zrovna ve vyvolávání davové paniky jsou mistry.

Naštěstí je tu ale také dost normálních lékařů, kteří se nepotřebují nikomu zavděčovat, a tak prostě řeknou, co si o všem myslí a jak se věci mají. Díky lidem, jako jsou profesoři Jan Pirk a Jan Žaloudík, docent Balík nebo doktor Lukáš Pollert, tak část veřejnosti otevřela oči a brzy pochopila, že se zde nehraje čistá hra a že za tím vším musí být ještě něco jiného.

To potvrdila i pokračující komedie s rouškami, která nabyla koncem léta až bizarních rozměrů. A tak si lidí začali klást další otázky, třeba jakou má logiku nosit roušku v metru a pak přestupovat do tramvaje bez ní, to samé platilo i obchodních centrech a dalších místech, kde se lidé normálně potkávali. I nyní můžete s dvaceti lidmi čekat na tramvajové zastávce bez roušky, pak si ji všichni jako blázni nasadíte a jdete se společně dusit do vozu.

A co si myslet o tom, že když se roušky v létě nenosily a lidi se chovali normálně, od koronaviru byl svatý klid a vůbec nic se nedělo? Stejně jako se nedělo nic na jaře, kdy jsme měli roušky nasazené

non stop a nesměli jsme vycházet ven?

Dnes už není těžké všimnout si ani toho, že druhá vlna paniky vypukla jen proto, že se začal koronairus po klidných prázdninách opět aktivně vyhledávat. To ostatně přiznal i premiér Andrej Babiš ve svém nejnovějším videu *Čau, lidi*, kde si dělá ze svých voličů každou neděli chytře legraci, aniž by si toho všimli. „Média říkají rekord, rekord nakažených. Tak v pátek jsme provedli 18 204 testů, to je absolutní rekord. To nikdo neřekl. A včera? 12 300 testů, to je sobotní rekord. (…) Média tady straší. Ano, je nárůst nakažených. Ale kolik z těch nakažených má symptomy? Devadesát procent lidí je zdravých…“

Můžeme si o premiérovi myslet každý, co chceme, ale ukazuje se (bez ironie) jako naprostý génius, který s pomocí svých špičkových marketérů má dokonale přečtené své poddané. A tak ví, že ty stejné lidi musí napřed hodně postrašit, aby je pak mohl otcovsky uklidňovat, a oni mu budou oboje věřit. K tomu mu pak hojně pomáhají i jeho média (a dalších oligarchů). Lidé, kteří jsou zmítáni iracionálním strachem, rozpor ani nezaregistrují.

A když jsou pak postrašeni, nejsou schopni pochopit ani to, že jim v přímém přenosu jejich guru přizná, že počet nakažených roste jen proto, že na začátku září zvýšil počet provedených testů, a že je devadesát procent testovaných stejně zdravých. A že v létě byl od koronaviru klid, protože se tolik netestovalo, nebo se pro testování vybírali jiní lidé.

Takže noste roušky, protože roste počet nakažených. Ale ten roste proto, že jsme začali testovat, abychom vám mohli nasadit roušky, a pak vás zachraňovat a uklidňovat.

Když přišlo další nařízení o plošném nošení roušek, setkalo se s nečekaným odporem. Vláda se tak dostala do poněkud schizofrenní situace. Na jedné straně musel ministr zdravotnictví Adam Vojtěch po prvním plošnějším nařízení roušek zařadit zpátečku, protože se politici lekli veřejných reakcí. Na straně druhé, pokud by vláda opatření nezavedla a lidé se přestali bát, mohli by se shromažďovat a uvědomit si, že se blíží ekonomicky rozhodující období roku, kdy se ukážou následky koronavirových opatření v plné síle a kdy se chystá velké propouštění.

A tak se nakonec začalo více testovat, aby se dala opatření zdůvodnit narůstajícím počtem nakažených, a vláda roušky nařídila v ještě přísnějším režimu než na začátku září.

V celém duchu této „fake news“ pandemie to ale vláda udělala způsobem, který se neslučuje se zákony České republiky. Jinými slovy, i když to ministerstvo zdravotnictví nařídilo, roušky nosit ve skutečnosti vůbec nemusíme, a nařízení má maximálně charakter doporučení.

Opakuje se tak víceméně situace z dubna, kdy plošná nařízení ministerstva zdravotnictví označil jako nezákonná soud – týkalo se to jak omezení maloobchodního prodeje, tak omezení volného pohybu osob. Soudce pražského městského soudu Štěpán Výborný to vysvětlil takto: „Soud shledal, že za situace, kdy je vyhlášen nouzový stav, může omezit základní práva a svobody v natolik masivní míře pouze vláda, a to svým unesením vydaným na základě krizového zákona.“

Jenže právě krizový zákon vláda nechtěla použít, protože by musela vyplácet finanční kompenzace podnikům, provozům a živnostníkům, které připravila o živobytí.

Nyní se podobná situace objevuje znovu. O to jasnější a nápadnější, že ani nemáme vyhlášený nouzový stav a pro opatření není žádný důvod ani opodstatnění. Nyní se k rouškám v obdobném duchu vyjádřili i dva patrně nejznámější ústavní právníci Zdeněk Koudelka a Jan Kysela. Nařízení

totiž opět vydalo ministerstvo zdravotnictví, které na nic takového nemá právo. Ministerstvo zdravotnictví se podle Zdeňka Koudelky opírá o zákon o ochraně veřejného zdraví, který mu umožňuje uložit zákaz nebo nařízení určité činnosti k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku. Jde o paragraf 69 odst. 1, písm. i) zákona zákona č. 258/2000 Sb. Jenže to nestačí. „Existuje ústavní zásada, že nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Pakliže žádný zákon výslovně neumožňuje ministerstvu zdravotnictví stanovit povinnost nošení roušek, je narušena tato ústavní zásada, která byla zavedena v reakci na totalitní období do roku 1989, kdy řada povinností byla stanovena pouhými podzákonnými předpisy."

Na webu Česká justice se Zdeněk Koudelka pozastavil i nad nelogičností nařízení o nošení roušek. „Pokud ministerstvo ukládá povinnost lidem jen z preventivních důvodů plošně, když samo ve svém semaforu uvádí, že s výjimkou Prahy a okresu Karviná je území Čech, Moravy a Slezska s nulovým či zanedbatelným rizikem nákazy, jde o nesprávný postup. Není vyhlášen nouzový stav, stát je v normálním ústavním režimu." Jeho slova potvrzuje i právník Jan Kysela, který podotýká, že od jara, kdy byla opatření vydávaná ministerstvem zdravotnictví zrušena soudem, se právní situace nijak nezměnila.

Ministerstvo to na nás sice zkusilo, ale vzhledem k tomu, že nic takového nařizovat nesmí, nelze si formu tohoto nařízení vysvětlit jinak než pouze jako doporučení. A stále víc lidí to také takto i cítí a nechtějí se do nehygienického a potupného nařízení nechat nutit. Kdo chcete nosit roušku, noste si ji, ale nás do toho netahejte. Největší překážkou je ale fanatismus, hloupost a agresivita milovníků roušek. A také udavačská mentalita.

Například reportéři Babišovy MF Dnes v duchu nejlepších tradic svého majitele vyrazili na exkurzi do pražských nočních podniků, barů a hospod, aby zkontrolovali, jak návštěvníci dodržují nezákonné koronavirové opatření, a „nahlásili" místa, kde se lidé chovají svobodně a podle zákona.

A protože lidé, kteří politikům a expertům v jejich službách uvěřili, že je roušky ochrání a že je virus nebezpečný, i když má stejné projevy jako obyčejná chřipka, jsou velmi agresivní, roušky nasazují i ti, kteří vědí, že je to nesmysl.

„Na parketu tančí asi jen desítka návštěvníků, takže se tam nijak netlačí. Několik dalších postává na baru. Všichni jsou bez roušek. Barman ji sice má, ale staženou pod obličejem. Komunikace s hosty je totiž přes roušku, a ještě hlasitou hudbu téměř nemožná," napsali v hlášení z jednoho nejmenovaného klubu. „Přitom u pokladny před vstupem, kde se kupují lístky, je vyvěšené upozornění, že návštěvníci mají mít zakrytá ústa a nos, než do baru vejdou. Nikdo z personálu však tančící návštěvníky – některé z nich evidentně podnapilé – neupozorní, aby si roušku nasadili. Číšníci jen znuděné pozorují, jak se lidé baví." Taková hrůza!

Jindy se zase vypravili „lovit" lidi bez roušky do městské hromadné dopravy a začali vyhledávat lidi, kteří doporučení vydávané za nařízení ignorují či obcházejí – například tím, že si vyrábějí roušky ze záclon. Zajímavé je, že pokud třeba v obchodech nenarazíte na rouškové fanatiky, často vám nikdo nic neřekne a lidé bez roušek jsou ignorováni. Ani strážníci a policisté to příliš neřeší a raději nad rouškou z recese mávnou rukou. Podle mluvčího policejního prezidia Ondřeje Moravčíka nemohou posuzovat, jaká rouška je vyhovující a jaká ne. „Nám stačí, když má člověk přes pusu a nos svetr nebo kabát. Tím splňuje definici zakrytí. Když bude mít někdo špatně zakrytá ústa, tak řekneme, ať si nasadí normální roušku, nebo ať si ji zakryje třeba mikinou," popsal s tím, že je vždy snaha se domluvit a danému člověku vysvětlit, že jde o jeho zdraví. Prostě komedie.

Nevadí ani to, když někdo roušku nosí na krku nebo pod nosem, aby mohl normálně dýchat. Spousta lidí si roušku nasadí až ve chvíli, kdy je k tomu policista vyzve, a poté, co poodejde, si ji znovu sundají. Když se na to „uvědomělí" novináři ptali, hygienici i policie uvedli, že pokutování takových

lidí není na místě, protože by zavánělo přílišnou represí. A tak chce vláda i policie spoléhat především na dobrou vůli a zodpovědnost každého jednotlivce. To nezní jako povinné nařízení, že? Ostatně ještě 6. září tvrdil v Partii televize Prima sám premiér Andrej Babiš, že „je to motivační, abychom sdělili lidem, že nošení respirátorů a roušek je důležité, ale je to dobrovolné, nikomu nenařizujeme“. Tak si vyberte.

Hodně živo je také na sociálních sítích, kde vznikají skupiny proti nošení roušek, a lidé si vyměňují zkušenosti, jaké s nedodržením nezákonného nařízení učinili. Svěřil se například dělník Pavel P. z Lanškrouna, který nakupoval v supermarketu: „Tak jsem byl v Penny a paní u pásu mi dala čočku. Nikdo mi nic neřekl, ale ona – ani mě nevyslechla. Hlavně že podporujou to, co není v zákoně, a nikdo se neozve. Dělají, jako kdyby tomu obchodu měli dát zákaz prodeje…“

Zajímavý zážitek měla i Petra P. v Lidlu: „Ty vražedné pohledy, jako kdybych měla mít na sobě bombu. Jedna paní byla tak v šoku, že porazila pána, a najednou sekuriťák si ukazuje na roušku. Jdu k němu a říká mi: ‚Nasaďte si roušku!‘ Jdu k němu blíž a říkám mu: ‚Pane, podle jaké sbírky zákona ji musím mít? Pan Babiš sám řekl, že je to dobrovolné.‘ Vteřinu přemýšlel a řekl, že to nahlásí manažerce. OK, šla jsem si nakoupit, jdu ke kase a paní z kasy mi říká: ‚Pro příště musíte mít roušku, vláda to nařídila.‘ Odpovídám, že nemusím, že to jen nařídil pan Babiš. Manažerka nikde, odcházím.“

Jiná žena to měla ve stejném řetězci podobné: „Já dnes v Lidlu, sekuriťák mi přišel říct, ať si nasadím roušku. Tak říkám, že ji nenosím. On – že je to nařízené, ať si ji nasadím. Tak říkám, že ze zdravotních důvodů ne. Prý jestli může vědět z jakých zdravotních důvodů? Říkám, nezlobte se, ale nemůžete, nic vám do toho není. Odešel. Nakupuji dál, zase přišel a začal se mi omlouvat, že už toho má plné zuby, že jen celý den řeší, jak na sebe lidi žalují.“ Opravdu by byli všude takto benevolentní přístup i v případě, že by bylo nařízení vyhlášeno v souladu se zákonem?

Jako všude, i v tomto případě záleží na tom, na koho narazíte. Pokud se vám do cesty v pozici hlídače, průvodčího, ostrahy či prodavače připlete někdo velmi horlivý a aktivní, je na místě zvážit, zda je nutné jej provokovat a nechat to zajít až ke zbytečnému konfliktu nebo se nechat udat. A jestli naopak nebude lepší si roušku nasadit a situaci uklidnit; všímat si dění okolo sebe a reagovat na něj a v případě potřeby mít roušku připravenou, i když její nošení nevyžaduje zákon. Či s ní rovnou jít někam, kde očekáváte, že by její nenošení vzbudilo zbytečnou agresivitu. Prostě s citem… Ne nadarmo se totiž říká, že moudřejší ustoupí.

AUTOR: Milan Vidlák